

BIJLAGE D2 UITLEG KANSENKAART / INDICATIEVE KNELPUNTENKAART

De kansenkaart is een dynamische kaart waarin principes op het gebied van klimaatadaptatie op drie niveaus staan weergegeven. Parallel aan het opstellen van het PWKA is de basislaag van de kansenkaart vastgesteld. Hiermee zijn raakvlakken van de knelpunten en het bekende areaal oevers, duikers en watergangen inzichtelijk.

De basislaag bevat bij oplevering de knelpunten zoals deze zijn vastgesteld in de knelpuntenstudie, uitgevoerd door Nelen & Schuurmans in 2019. Gedurende de planperiode van het PWKA maakt de onderzoeksfase de exacte opgave inzichtelijk, de basislaag biedt de mogelijkheid om de kaart aan te vullen zodra de onderzoeksfase afgerond is zodat de exacte opgave in beeld is in de basislaag. Het tweede niveau van de kaart bevat een agendalaag, maatregelen die op de planning staan worden in de agendalaag weergegeven. In de derde laag staan de maatregelen weergegeven die gerealiseerd zijn.

Kansenkaart

Onderdeel van het programma is de kansenkaart, waarop de gemeentelijke arealen (oevers, duikers en watergangen) in combinatie met de knelpunten worden weergegeven. De kansenkaart bevat informatie die is opgenomen in verschillende kaartlagen en die geprojecteerd kan worden op een ruimtelijke kaart, zodat duidelijk wordt welke punten zich in bepaalde gebieden bevinden. De kansenkaart bestaat uit een agendalaag en een uitvoeringslaag. Door de maatregelen die op de planning staan in de agendalaag te visualiseren, kan worden gecontroleerd of we op koers liggen om in 2050 klimaatbestendig te zijn op het gebied van wateroverlast. We liggen op koers zodra in de agendalaag voor 2050 maatregelen zijn opgenomen voor alle knelpunten op het gebied van wateroverlast. De uitvoeringslaag biedt inzicht in de reeds uitgevoerde maatregelen.

Door de kansenkaart te delen met inwoners, betrokkenen en belanghebbenden maken we de opgave inzichtelijk en brengen we deze groep op de hoogte. Daarbij speelt de kansenkaart een belangrijke rol in educatie van de betrokkenen.'

Vertrekpunt PWKA

Het PWKA is een vertrekpunt waarmee aansporing wordt gegeven om het beheergebied van HLT-gemeenten klimaat robuust in te richten. De eerste laag van de kansenkaart is een visualisatie van dit vertrekpunt, het PWKA bevat de tekstuele onderbouwing. Door de toevoeging van de agenda-laag, staat inzichtelijk uiteengezet welke maatregelen in de toekomst ingevuld worden. Om de eerder beschreven 'actieve klimaatambitie' te realiseren, is het noodzakelijk dat de onderzoeksfase zoals eerder beschreven volledig uitgevoerd wordt en de exacte opgave inzichtelijk is. Daarbij is het van belang om de maatregelen goed te coördineren zodat financiering kan plaatsvinden op basis van meekoppelen en ingrepen geborgen worden in bestaande werkprocessen. De basislaag en de agendalaag helpen bij het herprioriteren van werkzaamheden. De combinatie van beide lagen maakt inzichtelijk waar, op de meest effectieve manier, ingrepen kan worden om de klimaatambitie te realiseren.

Actief ambitie

Bij de Actief ambitie hoort het streven om in 2050 een klimaatrobuuste omgeving te realiseren. Om deze ambitie meetbaar te maken is het van belang dat er inzichtelijk gemaakt kan worden wat er gerealiseerd is en in hoeverre de realisatie impact heeft op de ambitie van de gemeente. Bij het monitoren van de ambitie speelt de laatste kaartlaag een belangrijke rol. In deze uitvoeringslaag staan alle gerealiseerde maatregelen uiteengezet. Zo kan er gerekend worden aan de opgave om inzichtelijk te maken of HLTsamen op koers ligt om in 2050 klimaatrobuust te zijn. De gemeenten liggen op koers als de opgave zoals berekend in de onderzoeksfase kleiner is dan som van de impact van de maatregelen in de agendalaag en de uitvoeringslaag.

De kansenkaart geeft inzicht in de acties die leiden tot de invulling van het ambitieniveau van de gemeentes. Een belangrijk uitgangspunt van dit ambitieniveau is dat de gebiedspartners worden betrokken bij de realisatie van plannen op het gebied van klimaatadaptatie. Openbaar maken van de kansenkaart helpt bij het betrekken van deze groep door transparante communicatie en educatie.

Belemmeringen staan namelijk in de weg bij het realiseren van klimaatadaptatie maatregelen; de kanskaart neemt een groot deel van deze belemmeringen weg.

De eerste belemmering die uit de studie naar voren kwam was de constatering dat bewoners zich momenteel te weinig zorgen maken over de gevolgen van extreem weer. Door op ruimtelijke wijze inzichtelijk te maken op welke locaties knelpunten op het gebied van klimaatadaptatie voorkomen, komen de dreigende gevolgen van extreem weer op een concrete manier dichtbij.

De tweede aanbeveling is gebaseerd op de constatering dat burgers nu vaak nog niet weten wat ze kunnen doen en welke acties effectief zijn. Door aan te geven welke principes kunnen bijdragen aan het wegnemen van knelpunten krijgen gebiedspartners inzicht in de aard van de vereiste maatregelen. Zo kunnen bijvoorbeeld bewoners ook zien welke kleine acties bijdragen aan het wegnemen van knelpunten in de directe omgeving.

Het derde punt sluit aan bij het eerste punt, bewoners realiseren namelijk over het algemeen te weinig dat ze onmisbaar zijn voor klimaatadaptatie. De kanskaart maakt inzichtelijk op welke plekken knelpunten weggelaten kunnen worden.

Knelpunten in de buurt van particulier terrein maken direct inzichtelijk dat er in de directe omgeving gevaar dreigt en benadrukken het belang van individuele actie. Hiermee doen we tevens een beroep op de verantwoordelijkheid van elke inwoner.

Als vierde punt in het onderzoek van de Hogeschool van Amsterdam naar de wijze waarop bewoners te stimuleren zijn om klimaatadaptatiemaatregelen door te voeren kwam naar voren dat er geen sociale norm is die klimaatadaptief gedrag stimuleert. Door de kanskaart toegankelijk te maken voor particulieren ontstaat een groepsgevoel, zo komt in beeld welke maatregelen in de buurt gerealiseerd zijn en welke uitdagingen er nog liggen op dit gebied. Om dit groepsgevoel te versterken is het belangrijk dat de maatregelen uitgevoerd door particulieren opgenomen worden in de derde laag van de kanskaart. Voor het up-to-date houden van de kaart is een hoofdrol weggelegd voor de coördinator klimaatadaptatie. Om het groepsgevoel te versterken en de ingrepen zichtbaar te maken is het waardevol om op projectlocaties het belang van het uitgevoerde werk toe te lichten en inzichtelijk te maken. Dit kan bijvoorbeeld door op de locaties informatieborden of tegels met QR-codes die verwijzen naar de kanskaart te plaatsen.

De vijfde aanbeveling luidt *'sluit aan bij wat mensen belangrijk vinden, bijvoorbeeld door te laten zien hoe een maatregel hun leven in hun eigen ogen positief verandert'*. Dit is van belang omdat maatregelen voor klimaatadaptatie vaak niet duidelijk aansluiten bij wat mensen belangrijk vinden. Door te zoeken naar meekoppelkansen en invulling te geven aan de voorgestelde principes zijn de maatregelen te buigen een beetje te koppelen naar de thema's die leven binnen een wijk. Bijkomend benadrukken de knelpunten in de eerste laag van de kanskaart welke knelpunten een bedreiging vormen. Door de dreigingen inzichtelijk te maken en te presenteren zorgt de kaart voor een verbetering van het besef van het belang van deze maatregelen.

De zesde belemmering uit het onderzoek heeft betrekking op de woonlocaties. De kenmerken van een omgeving bepalen voor een groot deel welke maatregelen mogelijk zijn, op sommige locaties zijn de opties beperkt. Naarmate er meer maatregelen getroffen worden neemt de inhoud van de kanskaart toe, hiermee ontstaat een uitgebreid naslagwerk van maatregelen die op de planning staan en maatregelen die gerealiseerd zijn. De informatie uit de kaart biedt inspiratie voor locaties die op het eerste gezicht niet optimaal geschikt zijn voor klimaatadaptatie.